

Ελληνική Δημοκρατία
Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό
Ίδρυμα Ηπείρου

Ψυχοπαθολογία Ενηλίκων

Ενότητα 6: Διαταραχές Προσωπικότητας

Σιαφάκα Βασιλική

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Τμήμα Λογοθεραπείας

Ψυχοπαθολογία Ενηλίκων

Ενότητα 6.1: Διαταραχές Προσωπικότητας

Σιαφάκα Βασιλική

Επίκουρος Καθηγήτρια

Ιωάννινα, 2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «**Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση**» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο ΤΕΙ Ηπείρου**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Σκοποί ενότητας (1 από 2)

Στο τέλος της ενότητας οι φοιτητές να γνωρίζουν :

- Πως ταξινομούνται οι διαταραχές προσωπικότητας κατά το DSM-IV
- Ποιες διαταραχές περιλαμβάνονται στην κάθε ομάδα (Α, Β και Γ)

Σκοποί της ενότητας (2 από 2)

- Ποια είναι η κλινική εικόνα της κάθε διαταραχής
- Ποια είναι η αιτιολογία των διαταραχών προσωπικότητας
- Πως ερμηνεύουν διαφορετικές ψυχολογικές προσεγγίσεις τις διαταραχές προσωπικότητας

Περιεχόμενα ενότητας (1 από 4)

1. Ταξινομητικό σύστημα DSM-IV
2. Γενικά για τις διαταραχές προσωπικότητας
3. Ταξινόμηση των διαταραχών προσωπικότητας κατά DSM-IV

Περιεχόμενα ενότητας (2 από 4)

3.1. Ομάδα Α: Άτομα με παράξενη – εκκεντρική συμπεριφορά

3.1.1. Παρανοειδής Διαταραχή της Προσωπικότητας

3.1.2. Σχιζοειδής Διαταραχή Προσωπικότητας

3.1.3. Σχιζότυπη Διαταραχή της Προσωπικότητας

3.1.4. Αιτιολογία των διαταραχών προσωπικότητας της Ομάδας Α

Περιεχόμενα ενότητας (3 από 4)

3.2 Ομάδα Β. Άτομα που έχουν δραματική – ασταθή συμπεριφορά

3.2.1. Μεταιχμιακή διαταραχή προσωπικότητας

3.2.2. Αιτιολογία της μεταιχμιακής διαταραχής προσωπικότητας

3.2.3. Δραματική διαταραχή προσωπικότητας

3.2.4. Αιτιολογία της Δραματικής διαταραχής προσωπικότητας

Περιεχόμενα ενότητας (4 από 4)

3.2.5. Ναρκισσιστική διαταραχή προσωπικότητας

3.2.6. Αιτιολογία της Ναρκισσιστικής διαταραχής προσωπικότητας

3.2.7. Αντικοινωνική διαταραχή προσωπικότητας

3.2.8. Αιτιολογία της Αντικοινωνικής διαταραχής προσωπικότητας

Διαταραχές Προσωπικότητας I

Ταξινομητικό σύστημα DSM (1 από 2)

Άξονας I: Κλινικά σύνδρομα + άλλες καταστάσεις που επηρεάζουν την κλινική πορεία (πένθος, διαταραγμένες ενδοοικογενειακές σχέσεις κ.τ.λ.)

Άξονας II: Διαταραχές προσωπικότητας και νοητική υστέρηση, τα δυσπροσαρμοστικά χαρακτηριστικά της προσωπικότητας, η χρήση συγκεκριμένων μηχανισμών άμυνας

Ταξινομητικό σύστημα DSM (2 από 2)

Άξονας III: Τρέχοντα ή παρελθόντα αρνητικά ψυχοπιεστικά ή θετικά γεγονότα στη ζωή του ασθενούς, αλλά και περιβαλλοντικά προβλήματα (τραυματισμός, κακοποίηση, απώλεια εργασίας κ.τ.λ.)

Άξονας IV: Συνολική εκτίμηση λειτουργικότητας στο ψυχολογικό, κοινωνικό και επαγγελματικό τομέα (Global Assessment of Function, GAF)

Γενικά (1 από 4)

Αυτά τα προβληματικά μοτίβα εκδηλώνονται σε **δυο τουλάχιστον** από τους παρακάτω τομείς:

- ✓ γνωστική λειτουργία
- ✓ συναισθήματα
- ✓ σχέσεις
- ✓ έλεγχο των παρορμήσεων

Η διάγνωσή τους γίνεται μόνο εφόσον προκαλούν στο άτομο **δυσφορία ή μείωση της λειτουργικότητας**

Γενικά (2 από 4)

Οι διαταραχές προσωπικότητας αποτελούν μια ετερογενή ομάδα διαταραχών που ορίζονται από **μακροχρόνια, διάχυτα, άκαμπτα μοτίβα συμπεριφοράς και εσωτερικής εμπειρίας** και τα οποία αποκλίνουν από τις προσδοκίες του πολιτισμικού πλαισίου στο οποίο ανήκει το άτομο

(Kring A.M., Davison G.C., Neale J.M., Johnson S.L., 2010)

Γενικά (3 από 4)

- Έχουν πρώιμη έναρξη, στην εφηβεία
- Είναι παρούσες στις διάφορες εκφάνσεις της ζωής του ατόμου: προσωπική, κοινωνική, επαγγελματική
- Τα βασικά χαρακτηριστικά είναι αμετάβλητα
- Είναι ανθεκτικές στη θεραπεία

ΠΡΟΣΟΧΗ

Όλοι μας μπορεί να συμπεριφερόμαστε, να σκεφτόμαστε και να αισθανόμαστε με τρόπους που θυμίζουν κάποια από τα συμπτώματα των διαταραχών προσωπικότητας

Διαφορά: οι διαταραχές αυτές χαρακτηρίζονται από τον ακραίο, άκαμπτο και δυσπροσαρμοστικό τρόπο με τον οποίο εκδηλώνονται, ενώ τα συμπτώματά τους είναι **διάχυτα** και **διαρκούν στο χρόνο**

(Kring A.M., Davison G.C., Neale J.M., Johnson S.L., 2010)

Γενικά (4 από 4)

- Συχνά παρουσιάζουν **συννοσηρότητα** με διαταραχές από τον Άξονα I
- Σ' αυτές τις περιπτώσεις, η διαταραχή προσωπικότητας διαμορφώνει τη μορφή των συμπτωμάτων του Άξονα I
- Συννοσηρότητα με άλλες διαταραχές

Ταξινόμηση στο DSM

- 10 διαταραχές προσωπικότητας ταξινομούνται στο DSM, με βάση χαρακτηριστικές συμπεριφορές

Ομάδα Α: χαρακτηρίζεται από παράξενη – εκκεντρική συμπεριφορά

Ομάδα Β: χαρακτηρίζεται από δραματική, συναισθηματική ή ασταθή συμπεριφορά

Ομάδα Γ : χαρακτηρίζεται από αγχώδη ή φοβισμένη συμπεριφορά

Ομάδα Α (1 από 12)

Άτομα με παράξενη – εκκεντρική συμπεριφορά

- Παρανοειδής
- Σχιζοειδής
- Σχιζότυπη

Ομάδα Α (2 από 12)

1. Παρανοειδής Διαταραχή της Προσωπικότητας

Το άτομο παρουσιάζει τουλάχιστον **τέσσερα** από τα παρακάτω:

- Διάχυτη καχυποψία ότι οι άλλοι το βλάπτουν, το εξαπατούν και το εκμεταλλεύονται
- Αμφιβάλλει αδικαιολόγητα για την αξιοπιστία και την αφοσίωση φίλων και συνεργατών

Ομάδα Α (3 από 12)

- Είναι απρόθυμο να εμπιστευτεί τους άλλους, εξαιτίας της καχυποψίας του
- Κρατά επίμονα κακία για αδικίες που θεωρεί ότι κάνουν οι άλλοι σε βάρος του
- Αντιδρά επιθετικά σε επιθέσεις που θεωρεί ότι γίνονται ενάντια στο χαρακτήρα ή στη φήμη του
- Αμφιβάλλει αδικαιολόγητα για την πιστότητα του από της συντρόφου του

Ομάδα Α (4 από 12)

1. Παρανοειδής Διαταραχή της Προσωπικότητας

Η διαταραχή είναι **διαφορετική** από τη **σχιζοφρένεια παρανοϊκού τύπου** γιατί δεν περιλαμβάνει άλλα συμπτώματα της σχιζοφρένειας, όπως είναι οι ψευδαισθήσεις και η σημαντική μείωση της κοινωνικής και επαγγελματικής λειτουργικότητας

Ομάδα Α (5 από 12)

2. Σχιζοειδής Διαταραχή Προσωπικότητας

Το άτομο παρουσιάζει τουλάχιστον **τέσσερα** από τα παρακάτω:

- Δεν επιθυμεί ή δεν απολαμβάνει τις στενές σχέσεις
- Προτιμά να είναι μόνος / μόνη
- Ενδιαφέρεται ελάχιστα για σεξουαλική επαφή

Ομάδα Α (6 από 12)

- Έχει ελάχιστες ή καθόλου πηγές ευχαρίστησης
- Δεν έχει φίλους
- Αδιαφορεί για τον έπαινο ή για την κριτική των άλλων
- Παρουσιάζει επίπεδο συναίσθημα ή συναισθηματική αποστασιοποίηση
- Ίσως η ανάγκη για αγάπη και αποδοχή να μην αναπτύχθηκε ποτέ, να εξαφανίστηκε ή να δυσλειτουργεί

Ομάδα Α (7 από 12)

3. Σχιζότυπη Διαταραχή της Προσωπικότητας

Το άτομο θα πρέπει να παρουσιάζει τουλάχιστον **πέντε** από τα παρακάτω:

➤ **Ιδέες αναφοράς**

(π.χ. πιστεύουν ότι τα γεγονότα έχουν ένα συγκεκριμένο και παράξενο νόημα που τους αφορά προσωπικά)

➤ **Παράδοξες πεποιθήσεις ή «μαγική σκέψη»**

(π.χ. η πεποίθηση ότι υπάρχει «έκτη αίσθηση», ότι έχουν τηλεπαθητικές ή μαντικές ικανότητες)

Ομάδα Α (8 από 12)

3. Σχιζότυπη Διαταραχή της Προσωπικότητας

- **Ασυνήθιστες αντιληπτικές εμπειρίες**
(π.χ. στρεβλωμένη αίσθηση του σώματος ή την παρουσία μιας ανώτερης δύναμης δίπλα τους)
- **Παράδοξο τρόπο ομιλίας**
(π.χ. «αυτός δεν είναι πολύ ομιλήσιμος», εννοώντας κάποιον στον οποίο είναι δύσκολο να μιλήσει κανείς)
- **Καχυποψία ή παρανοειδή ιδεασμό**

Ομάδα Α (9 από 12)

3. Σχιζότυπη Διαταραχή της Προσωπικότητας

- Παράξενη συμπεριφορά ή περίεργη εμφάνιση (π.χ. μπορεί να φοράει μόνιμα τσαλακωμένα ρούχα)
- Απρόσφορο ή περισφιγμένο συναίσθημα
- Έλλειψη στενών φίλων
- Νιώθει άγχος, όταν βρίσκεται με άλλους ανθρώπους και το άγχος αυτό δεν περιορίζεται, όταν τους γνωρίζει

(Kring A.M., Davison G.C., Neale J.M., Johnson S.L., 2010)

Ομάδα Α (10 από 12)

Αιτιολογία

- Τι προκαλεί τις παράξενες σκέψεις, την αλλόκοτη συμπεριφορά και τις δυσκολίες στις διαπροσωπικές σχέσεις;
- Υπόθεση: οι διαταραχές αυτές συνδέονται **γενετικά με τη σχιζοφρένεια** και αποτελούν λιγότερο σοβαρές μορφές της

Ομάδα Α (11 από 12)

Νευροβιολογικές, γενετικές έρευνες, και νευροαπεικονιστικές δείχνουν ότι η **σχιζότυπη δχ** **συνδέεται με τη σχιζοφρένεια**

Συγγενείς ασθενών με σχιζοφρένεια είναι πιθανό να παρουσιάζουν σχιζότυπη δχ προσωπικότητας, όπως και τα υιοθετημένα παιδιά που η βιολογική μητέρα τους έπασχε από σχιζοφρένεια

Ομάδα Α (12 από 12)

- Δε γνωρίζουμε πολλά για την αιτιολογία της παρανοειδούς και της σχιζοειδούς διαταραχής προσωπικότητας

(Τα άτομα αυτά δεν ενδιαφέρονται καθόλου να συμμετάσχουν σε έρευνες)

Διαταραχές προσωπικότητας

Κατηγορία Α (παράξενοι – εκκεντρικοί)

Παρανοειδής

Δυσπιστία και καχυποψία προς τους άλλους

Σχιζοειδής

Αποστασιοποίηση και περιορισμένη
συναισθηματική έκφραση

Σχιζότυπη

Ανικανότητα για στενές σχέσεις, γνωστικές
διαστρεβλώσεις και εκκεντρική συμπεριφορά

Ομάδα Β (1 από 26)

Άτομα που έχουν δραματική – ασταθή συμπεριφορά

- Μεταιχμιακή
- Δραματική
- Ναρκισσιστική
- Αντικοινωνική

Χαρακτηρίζονται από συμπτώματα που κυμαίνονται από έντονα ασταθή συμπεριφορά, μέχρι τη διογκωμένη αυτοεκτίμηση και τις υπερβολικές συναισθηματικές εκδηλώσεις

Ομάδα Β (2 από 26)

1. Μεταιχμιακή διαταραχή προσωπικότητας

Το άτομο πρέπει να παρουσιάζει τουλάχιστον **πέντε** από τα παρακάτω :

- Κάνει απεγνωσμένες προσπάθειες, ώστε να αποφύγει κάποια πραγματική ή φανταστική εγκατάλειψη
- Παρουσιάζει αστάθεια και υπερβολική ένταση στις διαπροσωπικές σχέσεις, με κύριο χαρακτηριστικό τη σχάση, δηλ. την εναλλαγή ανάμεσα στην εξιδανίκευση και την υποτίμηση του άλλου

Ομάδα Β (4 από 26)

- Έχει ασταθή αίσθηση του εαυτού
- Βιώνει χρόνια αισθήματα κενού
- Παρουσιάζει τουλάχιστον δυο τύπους παρορμητικής ή αυτοκαταστροφικής συμπεριφοράς, όπως το αλόγιστο ξόδεμα χρημάτων, η υπερφαγία, η αχαλίνωτη σεξουαλική συμπεριφορά

Ομάδα Β (5 από 26)

- Επιδεικνύει επανειλημμένα αυτοκτονική συμπεριφορά, απειλές, απόπειρες ή πράξεις αυτοακρωτηριασμού (π.χ. κόβουν τα πόδια τους με ξυράφι ή καίνε τα μπράτσα τους με τσιγάρο)
- Έχει υπερβολική συναισθηματική αντιδραστικότητα

Ομάδα Β (6 από 26)

- Έχει έντονες δυσκολίες στον έλεγχο του θυμού
- Όταν βιώνει stress, εμφανίζει ασυνήθιστο τρόπο σκέψης και στρεβλωμένη αντίληψη του περιβάλλοντος (μπορεί να βιώσουν παροδικά ψυχωτικά και διασχιστικά συμπτώματα)

(Kring A.M., Davison G.C., Neale J.M., Johnson S.L., 2010)

Ομάδα Β (7 από 26)

- Εμφανίζεται για πρώτη φορά στην εφηβεία ή στις αρχές της ενήλικης ζωής και η πρόγνωση για περίπου 10 χρόνια δεν είναι καλή (μετά τα 40χρ. οι περισσότεροι φαίνεται να μην πληρούν τα κριτήρια αυτής της διαταραχής)
- Η πιο διαδεδομένη διαταραχή προσωπικότητας που συναντάμε σε κλινικές δομές

Ομάδα Β (8 από 26)

1. Αιτιολογία της μεταιχμιακής διαταραχής προσωπικότητας

- Νευροβιολογικές μελέτες: υπάρχει ισχυρός βαθμός κληρονομικότητας στη μεταιχμιακή δχ.
Τα γονίδια συμβάλλουν περισσότερο σε επιμέρους στοιχεία της διαταραχής, όπως η παρορμητικότητα και η συναισθηματική απορρύθμιση (συνδέεται με ελλείμματα στην ευαισθησία των υποδοχέων της σεροτονίνης)

Ομάδα Β (9 από 26)

- Παρουσιάζουν χαμηλή δραστηριότητα στους μετωπιαίους λοβούς και χαμηλή δραστηριότητα στην αμυγδαλή
- Υψηλό ποσοστό των ατόμων αναφέρουν ιστορικό κακοποίησης
- Σημαντικές είναι οι αρνητικές εμπειρίες του ατόμου ως παιδί και η ανάπτυξη ενός ανασφαλούς Εγώ

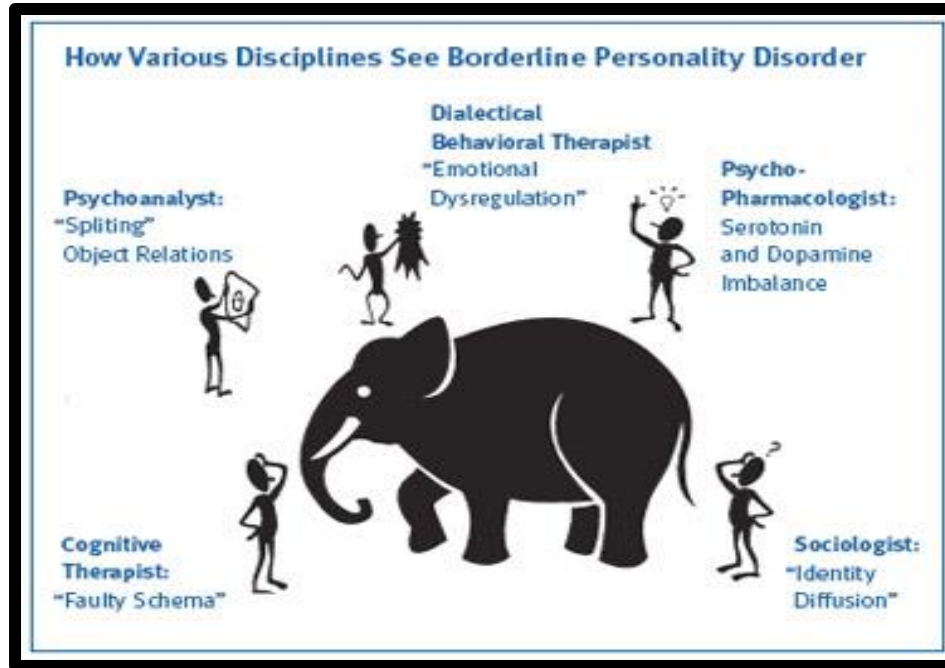

Ομάδα Β (10 από 26)

- **Θεωρία των αντικειμενοτρόπων σχέσεων:**
Έμφαση στις συγκρούσεις ανάμεσα στις εσωτερικευμένες αξίες των ατόμων (που πηγάζουν από τις σημαντικές σχέσεις του), ενώ δίνει έμφαση και στους μηχανισμούς άμυνας που χρησιμοποιούν, όπως είναι η σχάση

Ψυχολογικές προσεγγίσεις

<http://www.cmc-hospital.com/essay-about-personality-disorder/>

Ομάδα Β (11 από 26)

2. Δραματική διαταραχή προσωπικότητας

Το άτομο παρουσιάζει τουλάχιστον **πέντε** από τα παρακάτω:

- Έχει έντονη ανάγκη να αποτελεί το επίκεντρο της προσοχής
- Εκδηλώνει ανάρμοστη, σεξουαλικά σαγηνευτική συμπεριφορά
- Τα συναισθήματα που εκφράζει μεταβάλλονται πολύ γρήγορα

Ομάδα Β (12 από 26)

- Χρησιμοποιεί την εξωτερική εμφάνιση για να προσελκύει την προσοχή των άλλων
- Εκφράζει τα συναισθήματά με υπερβολικό και θεατρικό τρόπο
- Επηρεάζεται υπερβολικά από διάφορες καταστάσεις
- Παρερμηνεύει τις σχέσεις του με τους άλλους και τις θεωρεί πιο οικείες απ' ό,τι είναι στην πραγματικότητα

Ομάδα Β (13 από 26)

- Ο λόγος του είναι ασαφής και «ιμπρεσιονιστικός» (φτωχός σε λεπτομέρειες)

Παράδειγμα

Ασθενής: *«είναι η καλύτερή μου φίλη»*

Συνεντευκτής: *«τι σου αρέσει περισσότερο σε εκείνη;»*

Ασθενής: *«δεν ξέρω, δεν είμαι σίγουρη ότι μπορώ να το περιγράψω»*

(Kring A.M., Davison G.C., Neale J.M., Johnson S.L., 2010)

Ομάδα Β (14 από 26)

2. Δραματική διαταραχή προσωπικότητας

Παλαιότερα ονομαζόταν υστερική προσωπικότητα

- Αν και εκδηλώνουν έντονα συναισθήματα, θεωρούνται συναισθηματικά ρηχά. Είναι εγωκεντρικά, ανησυχούν για το πόσο ελκυστική είναι η εμφάνισή τους
- Η δραματική διαταραχή προσωπικότητας έχει υψηλή συννοσηρότητα με την κατάθλιψη, με τη μεταιχμιακή διαταραχή προσωπικότητας και με τα ιατρικά προβλήματα

Ομάδα Β (15 από 26)

Αιτιολογία:

Οι γονείς φέρονται σαγηνευτικά προς το παιδί (ειδικά ο πατέρας προς την κόρη) και η συμπεριφορά είχε θετική ενίσχυση

Η ανάγκη να αποτελούν το επίκεντρο της προσοχής θεωρείται άμυνα απέναντι στη χαμηλή αυτοεκτίμηση

Ομάδα Β (16 από 26)

3. Ναρκισσιστική διαταραχή προσωπικότητας

Το άτομο παρουσιάζει τουλάχιστον

πέντε από τα παρακάτω :

- Έχει μια αίσθηση μεγαλείου σχετικά με τη σπουδαιότητά του
- Ασχολείται έντονα με την επιτυχία, την εξυπνάδα του και την ομορφιά του

Ομάδα Β (17 από 26)

- Πιστεύει ότι είναι ξεχωριστό και ότι μπορούν να το καταλάβουν μόνο άλλα άτομα υψηλού κύρους
- Έχει υπερβολική ανάγκη να αποτελεί το αντικείμενο θαυμασμού
Έχει την αίσθηση ότι έχει ιδιαίτερα δικαιώματα
- Τείνει να εκμεταλλεύεται τους άλλους
- Παρουσιάζει έλλειψη ενσυναίσθησης

Ομάδα Β (18 από 27)

- Φθονεί τους άλλους
- Εκδηλώνει αλαζονικές συμπεριφορές ή στάσεις
- Αναζητά συντρόφους υψηλού κύρους, τους οποίους εξιδανικεύει, αλλά όταν οι σύντροφοί του – αναπόφευκτα- πάψουν να ανταποκρίνονται στις μη ρεαλιστικές προσδοκίες του, θυμώνει και τους απορρίπτει

(Kring A.M., Davison G.C., Neale J.M., Johnson S.L., 2010)

Ομάδα Β (19 από 26)

3. Ναρκισσιστική διαταραχή προσωπικότητας

Αιτιολογία:

- Ελλείμματα στην εδραίωση μιας υγιούς αίσθησης εαυτού οδηγούν στην ανάπτυξη της ναρκισσιστικής διαταραχής
- Ως ενήλικες παλεύουν να ενισχύσουν την αίσθηση της αυτοαξίας τους μέσα από τη συνεχή αναζήτηση της αγάπης και της επιδοκμασίας των άλλων

Ομάδα Β (20 από 26)

- Τα χαρακτηριστικά που εκδηλώνουν κρύβουν μια **εύθραυστη αυτοεκτίμηση**
- (*«Οι άλλοι θα πρέπει να με ζηλεύουν»
«Η επιτυχία της ομάδας οφείλεται σε μένα»
«Ξέρεις ποιος είμαι εγώ;»*)
- Όταν κάποιος τα καταφέρνει καλύτερα, δε διστάζουν να τον υποτιμήσουν, ακόμη και μπροστά του (είναι πιο σημαντικό να αποσπάσουν το θαυμασμό, παρά να είναι κοντά στους άλλους)

Ομάδα Β (21 από 26)

4. Αντικοινωνική διαταραχή προσωπικότητας

Το άτομο παρουσιάζει ένα μοτίβο διάχυτης αδιαφορίας για τα δικαιώματα των άλλων, που ξεκινά από την ηλικία των 15 ετών και παρουσιάζει τουλάχιστον **τρία** από τα παρακάτω:

- ✓ Παραβιάζει επανειλημμένα το νόμο
- ✓ Εξαπατά τους άλλους και ψεύδεται
- ✓ Συμπεριφέρεται παρορμητικά

Ομάδα Β (22 από 26)

4. Αντικοινωνική διαταραχή προσωπικότητας

- ✓ Συμπεριφέρεται με ευερεθιστότητα και επιθετικότητα
- ✓ Παρουσιάζει απερίσκεπτη αδιαφορία για την ασφάλεια του εαυτού του και των άλλων
- ✓ Συμπεριφέρεται με ανευθυνότητα, φέρεται αναξιόπιστα στον επαγγελματικό του χώρο και δεν εκπληρώνει τις οικονομικές του υποχρεώσεις
- ✓ Δεν έχει τύψεις

Ομάδα Β (23 από 26)

4. Αντικοινωνική διαταραχή προσωπικότητας

- Υπάρχουν ενδείξεις ότι υπήρχε διαταραχή της διαγωγής πριν από την ηλικία των 15 ετών
- Είναι τουλάχιστον 18 ετών
- Η αντικοινωνική συμπεριφορά δε λαμβάνει χώρα στο πλαίσιο επεισοδίων σχιζοφρένειας ή μανίας

Ομάδα Β (24 από 26)

4. Αντικοινωνική διαταραχή προσωπικότητας

- Μια διάγνωση δεν πρέπει να είναι συνώνυμη της εγκληματικότητας

Παρόλα αυτά, το 75-80% των καταδικασμένων κακοποιών πληροί τα κριτήρια της αντικοινωνικής διαταραχής προσωπικότητας

Ομάδα Β (25 από 26)

4. Αντικοινωνική διαταραχή προσωπικότητας

Αιτιολογία :

Δύσκολο να διαχωρίσει κανείς την επίδραση γενετικών, συμπεριφορικών και οικογενειακών παραγόντων

- Συγκεκριμένα γονίδια μπορεί να σχετίζονται με την επιθετική συμπεριφορά
Έρευνες δείχνουν μέτρια κληρονομικότητα

Ομάδα Β (26 από 26)

4. Αντικοινωνική διαταραχή προσωπικότητας

Αιτιολογία :

- Παράγοντας κινδύνου με επαρκή ερευνητική στήριξη:
Η ασυνέπεια με την οποία οι γονείς επιβάλλουν την πειθαρχία
Υψηλός βαθμός αρνητισμού και χαμηλός βαθμός τρυφερότητας των γονιών αποτελούν προβλεπτικό παράγοντα της αντικοινωνικής διαταραχής

Ομάδα Β

Κατηγορία Β (δραματικοί – ασταθείς)

Αντικοινωνική	Αδιαφορία και παραβίαση των δικαιωμάτων των άλλων
Μετ αιχμιακή	Αστάθεια στις σχέσεις, στην αυτοεικόνα, στο συναίσθημα και έντονη παρορμητικότητα
Δραματική	Υπερβολική συναισθηματικότητα και επιζήτηση της προσοχής
Ναρκισσιστική	Αίσθηση μεγαλείου, ανάγκη για θαυμασμό και έλλειψη ενσυναίσθησης

Βιβλιογραφία (1 από 3)

- Ευθυμίου, Κ., Μαυροειδή, Α., Παυλάτου, Ε. και Καλαντζή-Αζίζι, Α. (2006). *Πρώτες βοήθειες ψυχικής υγείας. Ένας οδηγός για τις ψυχικές διαταραχές και την αντιμετώπισή τους*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Ευθυμίου, Κ., Ρακιντζή, Σ., & Roder, V. (2009). Ένα γνωσιακό συμπεριφορικό ομαδικό θεραπευτικό πρόγραμμα για τη βελτίωση των γνωστικών και κοινωνικών δεξιοτήτων των ασθενών με σχιζοφρένεια. *Ψυχιατρική*, 20(3), 245 - 254. (<http://www.psych.gr/documents/psychiatry/20.3-GR-2009-245.pdf>)
- Karlan, H.I.S. and B.J. Sadock. (2000). *Ψυχιατρική, τόμος Β΄*. Αθήνα: Ιατρικές Εκδόσεις Λίτσας.
- Μάνου, Ν. (1998). *Βασικά Στοιχεία Κλινικής Ψυχιατρικής*. Θεσσαλονίκη: University Studio Press.
- Καγγελάρης, Φ. (2015). *Το βλέμμα και το Είναι στην ψύχωση : Η διαδικασία της αποπροσωποποίησης στη σχιζοφρένεια*. Αθήνα : Άγκυρα
- Παπακώστας, Γ. (1994). *Γνωσιακή Ψυχοθεραπεία: Θεωρία και Πράξη*. Αθήνα: Εκδόσεις Ινστιτούτο Έρευνας της Συμπεριφοράς.
- Σίμος, Γ. (2010). *Γνωστική Συμπεριφοριστική Θεραπεία: Ένας οδηγός για την κλινική πράξη*. Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκη.

Βιβλιογραφία (2 από 3)

Συλλογικό έργο (2006). *Ανθολόγιο ελληνικών ψυχιατρικών κειμένων*. Αθήνα: Βήτα Ιατρικές Εκδόσεις

Συλλογικό έργο (2008). Ο ψυχισμός δεν είναι ούτε ανεγκέφαλος ούτε άψυχος. Περιοδικό *Διαβάζω*, τχ. 488

Ποταμιάνος, Γ. & Αναγνωστόπουλος, Φ. (2012). *Προσωπικότητα : Θεωρίες, κλινική πρακτική και έρευνα*. 2η έκδ. - Αθήνα : Εκδόσεις Παπαζήση

Aiden, L.E., Laposa, S.M., Taylor, C.T. and Ryden A.G., (2002). Avoidant personality disorder: Current status and future directions. *Journal of Personality Disorders*, 16 (1), 1-29.

Beck, A.T., Freeman, A. and Davis, D.D. (2003). *Cognitive therapy of personality disorders*, 2nd Edition, New York: Guilford Press.

Debray, Q. (1986). *Ο ψυχοπαθητικός*. Αθήνα: Εκδόσεις Χατζηνικολή.

Dowson, J.H. and Grounds, A.T. (1995). *Personality Disorders: Recognition and clinical management*. Cambridge: Cambridge University Press.

Βιβλιογραφία (3 από 3)

Faith, C. (2009). Dependent Personality Disorder: A Review of Etiology and Treatment. *Journal of Counseling Psychology*, 1 (2), 1-11.

Getzfeld, A.(2009).*Βασικά στοιχεία ψυχοπαθολογίας*. Πάτρα : Gotsis.

Hertlet, S.C. (2013). *Understanding Obsessive – Compulsive Personality Disorder: Reviewing the specificity and sensitivity of DSM-IV Diagnostic Criteria*. Sage Open.

Kring, A., Davison, G., Neale, J., & Johnson, S.(2010). *Ψυχοπαθολογία*. Αθήνα : Gutenberg

O' Donohue W., Fowler K.A. and Lilienfeld S.O. (2007). *Personality Disorders: Toward the DSM-V*. New York: Sage Publications.

Schacter D.L., Gilbert D.T., Wegner D..M. (2012). *Ψυχολογία*. Αθήνα: Gutenberg

Χρήσιμες ιστοσελίδες

<http://www.psychiatry-pulse.gr/yliko/arieti.pdf>

<http://www.encephalos.gr/full/47-1-01g.htm>

<http://www.helpguide.org/articles>

<http://psychcentral.com/personality/>

<http://www.mentalhealthamerica.net/conditions/personality-disorder>

<http://www.nhs.uk/conditions/personality-disorder/Pages/Definition.aspx>

<http://www.klimaka.org.gr/%CE%94%CE%B9%CE%B1%CF%84%CE%B1%CF%81%CE%B1%CF%87%CE%AD%CF%82%20%CF%80%CF%81%CE%BF%CF%83%CF%89%CF%80%CE%B9%CE%BA%CF%8C%CF%84%CE%B7%CF%84%CE%B1%CF%82.%202doc.pdf>

<http://www.experimentalphysiology.gr/UserFiles/Research/psyYgeia/DIATARAXES%20PROSOPIKOTHTAS.pdf>

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Τεχνολογικό Ίδρυμα Ηπείρου. <Σιαφάκα Βασιλική>. <Ψυχοπαθολογία Ενηλίκων>.

Έκδοση: 1.0 <Ιωάννινα>, 2015. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση:

<http://eclass.teiep.gr/courses/LOGO102>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά Δημιουργού-Μη Εμπορική Χρήση-Όχι Παράγωγα Έργα 4.0 Διεθνές [1] ή μεταγενέστερη. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, Διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.el>

Τέλος Ενότητας

Επεξεργασία: <Τσάνταλη Ελένη>
<Ιωάννινα>, 2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη Δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

Τέλος Ενότητας

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

